

Balázs Sándor cikkében többször említi a hálózati alközpontok szerepét. Nem tudom más tárcáknál hogyan áll ez a kérdés, de állithatom, hogy a KGM területén jelenleg semmiféle irányítás, együttműködés, kapcsolat nem tapasztalható. /Kivéve a külföldi megrendelések mechanikus engedélyezését/.

Amennyiben hálózati központok, alközpontok valóban léteznének, úgy e szervek még konkretizálhatnák az egyes kérdéseket, ill. meghatározhatnák a hálózatukba tartozó könyvtárak további ügyrendi kérdéseit ill. tennivalóit.

Egyébként úgy vélem, hogy a dokumentációs munka ügyrendjének kidolgozása is igen égetően sürgős feladat lenne.

Hartai Magda

- x -

AZ ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR FOLYÓIRAT KATASZTERE.

Műszaki könyvtárosnak gyakran kell véleményt mondania egyes folyóiratokról. Nemcsak az olvasóknak, hanem más könyvtárak, egyéb intézmények dolgozóinak érdeklődését is ki kell elégítenie. A feléje áradó kérdések sokoldalúak. Hol általában kell tanácsot adnia a bizonyos szakok anyagát legmegfelelőbb módon feltáró folyóiratokról, hol egy adott szaklap színvonaláról, tartalmáról, irányzatáról kell állást foglalnia. Bizonyos esetekben a lap egyes fejezetei érdeklik a kérdezőt, mint pl. tartalmaz-e a folyóirat könyvismertetést, van-e benne dokumentáció, szabadalmi szemle, sőt nem egyszer az a kérdés is felmerült már, közli-e az illető folyóirat, vagy melyik folyóirat közli az illető ország bizonyos gyári termékeinek forgalmi árát. Ilyen szétágazó területeken mozgó kérdésekre még az a könyvtáros sem adhat azonnali megbízható feleletet, aki egész munkaidejét évekre visszamenően csak a folyóiratok tanulmányozására fordítja; nem is szólva arról, hogy az ezrekre menő műszaki folyóiratok nagy területének áttekintése és a részletek emlékezetben tartása meghaladja az emberi képességek határait.

A könyvtáros viszont nem tagadhatja meg segítségét, ha bizalommal hozzá fordulótól, mert ez a segítség éppen hivatásához tartozik. Az így adódó nehézségek áthidalására fektette fel az OMK évek hosszú munkájával a külföldi műszaki folyóiratok kataszterét. A kataszter egyelőre csak a nyugati nyelveken megjelenő folyóiratokat öleli fel. A jövő feladata a többi nyelvterület feltárása.

Az egyes folyóiratokra vonatkozó lapokon először a folyóirat teljes címe szerepel. Minthogy egyes kiadók a folyóirat címét megrövidítik /pl. NTZ = Nachrichtentechnische Zeitschrift/, a rövidített jelzéssel utalólap készül, úgyhogy kereséskor a folyóirat nemcsak teljes címén, hanem a rövidített jelzés helyén is megtalálható. Az egyes kataszterlapok ugyanis szoros betűrendben sorakoznak egymás után.

Az eddig felsorolt adatokat a kataszterlap lényeges része: a tartalom jellemzése követi. Ez nem egyéb, mint egy vagy esetleg több szám jellegzetes cikkeinek felsorolása. A felsorolás lényegében címfordításból áll, azonban sok esetben a szöveg segítségével kiegészítjük a címeket. Az egyes címeket úgy válogatjuk össze, hogy belőlük a lap irányzata, általános tartalma kiderüljön. Ha a folyóirat tartalmában idővel változás áll be, az újabb irányt jelző címekkel egészítjük ki a kataszterlapokat.

A tartalomnak ezt a felsorolását néhány szóban a folyóirat színvonalbeli jellemzése követi. Ilyenek pl.: tudományos kutatásokról beszámoló eredeti tanulmányok; a gyakorlatban felmerülő kérdések megoldását elősegítő cikkek; a tudományos haladás eredményeit ismertető összefoglalások; az ipari gyakorlat tapasztalatainak ismertetése; stb. A jellemzés azt is feltünteti, hogy a folyóirat elsősorban műszaki jellegű, vagy esetleg inkább gazdasági, kereskedelmi célzatu, és a műszaki kérdések tárgyalása elsősorban felvilágosító természetű-e. A Kifejezetten tudományos folyóiratok kivételével a jellemzés kitér annak az olvasórétegnek megemlítésére is, amely haszonnal forgathatja a kérdéses folyóiratot. pl. gyakorlati szakemberek; középkáderek, szakmunkások, tanulók stb.

A fenti jellemzés foglalja le természetesen a kataszterlap legnagyobb részét. Ezután a folyóiratban található egyes fejezetek felsorolása következik. Ilyenek: egyesületi hírek, tudományos vagy szakmai összejövetelek, kongresszusok beszámolóí, személyi események, folyóiratszemle, szabadalmi ismertetések, könyvismertetések, piaci áralakulások, olvasók kérdései és a szerkesztő feleletei, stb. A kataszterlap feltünteti azt az évfolyamot is, amellyel az illető folyóirat az OMK állományában először és - a megrendelés beszüntetése esetén - utoljára szerepel

Az OMK folyóirat katasztere állandóan bővül. Valahányszor olyan folyóirat kerül elő, amely nem jár a könyvtárnak, első feladatunk a kataszterlap felvétele. Olvasóink gyakran hoznak be előttünk ismeretlen folyóiratokat, ezekről azonnal felvesszük a kataszterlapot. Összehasonlítottuk folyóiratállományunkat a bpesti Műszaki Egyetemével, és felvettük a kataszterlapokat azokról a folyóiratokról is, amelyek könyvtá-

runkban nem találhatók meg. Mihelyt az irodalomban új folyóirat indulásáról értesülünk vagy olyan folyóirattal találkozunk, amelyről még nem ismerünk, azonnal mutatóvényszámot kérünk, hogy ennek segítségével kiegészítsük kataszterünket. Ilyen módon nemcsak az OMK állományában meglévő, de számos más folyóiratról is tudunk tájékoztatást adni az érdeklődőknek kataszterünk segítségével, amely az utalólapokkal együtt immár megközelíti a kétezer lapot.

A folytonos bővítés mellett tartalmi szempontból is állandóan fejlesztjük kimutatásunkat. Így tervbe vettük, hogy a jövőben az egyes folyóiratok kiadóit is rávezetjük a lapokra. Emellett időnkint gondosan ellenőrizzük a kataszter adatait is. A címváltozások, a folyóirat tartalmának, jellegének megváltozása szükségessé teszi a kataszter időnkint történő felülvizsgálatát. Ilyenkor azonban nem semmisítjük meg a régi adatokat, hanem melléjük jegyezzük az újakat, hogy így történeti képet is nyerjünk a folyóirat alakulásáról, fejlődéséről.

A kataszter már eddig is komoly segítséget jelentett könyvtári munkánkban. Az évenként megismétlődő megrendelések alkalmával nélkülözhetetlen segédeszközünk. Olvasóink mind gyakrabban veszik igénybe adatait, és a műszaki könyvtárhálózat dolgozóinak egyre növekvő száma újabban kataszterünkre támaszkodva teszi meg javaslatait egyes folyóiratok beszerzésére.

Dr. Loczka Alajos

- x - x - x -